

Diyarbakır'da tarihe süzülme

DIYARBAKIR EĞİL BARAJI'NDAKİ KALINTILAR, BİNLERCE YILLIK ASUR MEDENİYETİ'NİN SUDAKİ İZLERİNİ GÜN IŞIĞINA ÇIKARDI.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: TAHSİN CEYLAN

Tarih onları savaşlardaki cengaverlikleri ve zalimlikleriyle yazsa da bende esas iz bırakan özellikleri, yazıyı Anadolu'ya taşımaları oldu. Çünkü yazı

uygarlığın anahtarı olduğu gibi tarih boyunca kültürlerarası iletişimde de en hızlı ve faydalı aktarım aracıydı. Derin mavide tanığı olduğumuz pek çok anı ve

heyecanı kendi iç sesimizle birleştirerek sizleri de hislerimize ortak etmek benim buna verebileceğim en yerinde örnek olsa gerek.

Az önce verdiğim ipuçlarından tahmin edeceğiniz gibi Asurlular'dan bahsediyorum, hani şu ilkçağda Dicle Nehri'nin batı kıyısında kurulan ve bir zamanlar Ortadoğu'nun en büyük imparatorluklarından birini kuran halktan. Asurluların binlerce yıllık yaşam izine dokunabilmek için Diyarbakır Su Sporları Kulübü ile birlikte bu sefer Eğil'deyiz...

Yeşil ve karanlık sulardaki gizli tarih

Eğil Barajı'nın karanlık ve yeşil suları; Sümer, Akkad, Sami, Kur, Subar kavimlerinden oluşan Asurluların gizemli ev sahibi. Sular altında kalan bu tarihi, hatırlarsanız geçtiğimiz yıl

yaptığımız dalışlarda bir kesitle de olsa görüntülemiştik. Hamam ve taş oymalı yaşam alanlarının büyüleyiciliği bizi bu bölgede yeni araştırmalara sürükledi. Bölge halkıyla yaptığımız sohbetlerde ahşap bir köprünün varlığından haberdar olduk. Ancak itiraf etmek gerekirse yerini tespit etmemiz bir yılımızı aldı. Dalış noktasından emin olunca da zaman kaybetmeden rotayı güneydoğuya çevirdik. Bölgenin sualtı ve su üstü kültürel varlıklarının tanıtılması ve bilinirliğinin artırılması için Eğil ve Dicle kaymakamlarının heyecanı bizleri

daha da hareketlendirdi. Ayrıca Dicle Kaymakamı Remzi Kattaş'ın dalış eğitimi alıp dalmaya başladığını görmek, beni ayrıca mutlu etti.

Ekipmanımızı hazırlayıp hızlıca kuşandık ve kendimizi tarih koridoruna bıraktık. Su sıcaklığı, yüzeyde 14 dereceydi belki ama biz aşağı doğru palet vurdukça hızlı bir şekilde düşüyordu. Yüzeye yakın bölgede mezar taşları ve çeşitli antik yapılar gözümüze çarpıyor. 20'li metrelerden sonra ise gün ışığının etkisi iyice azalıyor.

Koyu yeşil sularda 3.500 yıllık köprüyü

bulup görüntüleyebilmenin isteğiyle süzülürken, nihayet 30'lu metrelerde geçmişin bu yaşlı ama yorulmayan tanıyıyla yüz yüze geliyoruz. Ve fotoğraf makinemin deklanşörüne basarak onu tarihin gizli tanığı olmaktan çıkarıyorum. Ahşap köprü yaklaşık 70-100 metre uzunluğunda ve 10-15 metre yüksekliğinde. 30 metre derinlikte zamanımız kısıtlı olduğundan daha fazlasını inceleyebilme imkanına sahip değiliz. Ancak bir sonraki keşif ve inceleme dalışımızda daha fazla detay ve tarihlendirmeye esas kanıtlara ulaşabileceğimize inanıyorum.

Geçmiş ile gelecek arasında İrtifa ve soğuk dip zamanımızı daraltmasına karşın planladığımız görüntüleri almanın mutluluğuyla yüzeye doğru çıkışa geçiyoruz. Yüzeye yakın 10 metrelerde kameram Poyraz ile antik yapının içine giriyorum. Işığın sudaki dansı muhteşem ve bir anda kendimi tatlı su kefalı (*Leiciscus cephalus*) balıkları arasında buluyorum. Anlatılması zor tarifi pek mümkün olmayan bir duyguydu bu. Geçmiş ile gelecek arasında bu sefer ben bir köprü vazifesi görüyordum sanki... Bir ilke daha imza atmak benim ve ekibin yüzünde tatlı bir tebessüme sebep oluyor.

Eğil için tavsiyeler...

Eğil ile ilgili birkaç bilgiyi paylaşmakta fayda görüyorum. Göl, baraj gibi soğuk su ortamlarında mutlaka soğukta serbest akışa geçmeyen regülatör ve olası hipotermi riskine karşın kuru tip dalış elbisesi kullanmanız gerekir. Zira bir sorunla başa çıkmanın en güvenli yolu, meydana gelmesine izin vermemektir. Ayrıca bölgede vizibilitenin (görüş) şubat-mart aylarında daha iyi olduğu da Diyarbakır Su Sporları Kulübü'nün dalışseverlere uyarısı.

Eğil'den botla bir saatlik yolculuk sonrasında Dicle Kaymakamı Remzi Kattaş'la buluşup durum paylaşımı yapıyoruz ve bölgede imza atacağımız yeni projelere heyecanla start veriyoruz...

Eğil'de dalış yapmak isteyenler için:

Diyarbakır Su Sporları Kulübü

diyarbakirusporlari@gmail.com/İlami

Çakmak: 0532 786 15 78